

Utlåtande 2015: RI (Dnr 101-471/2015)

Överförande av Funktionshindersombudsmannen och handläggare för kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor från socialnämnden till kommunstyrelsen

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Funktionen Funktionshindersombudsmannen överförs från socialnämnden till kommunstyrelsen i enlighet med utlåtandet.
2. Finansiering sker genom att totalt 1,0 mnkr förs över från socialnämnden till kommunstyrelsen m.m. Halvårseffekten beaktas i tertialrapport 1 och helårseffekten i budget 2016.
3. Handläggansvaret för kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor överförs från socialnämnden till kommunstyrelsen i samband med överföringen av Funktionshindersombudsmannen.
4. Instruktionen för kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor uppdateras enligt bilaga 2 till utlåtandet.
5. Funktionshindersombudsmannen fortsätter att vara en egen arkivbildare oberoende av vilken förvaltning funktionen är placerad hos.
6. Arkivansvaret för kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor flyttas till kommunstyrelsen. Arkivbildningen bryts därmed och ansvaret för rådets tidigare handlingar ligger kvar hos socialnämnden.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. Instruktionen för Funktionshindersombudsmannen (Dnr 115/2001) uppdateras enligt bilaga 1 till utlåtandet.

2. Stadsdirektören får i uppdrag att uppdatera instruktionen för stadsledningskontoret (Kfs 2014:15) i enlighet med utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Karin Wanngård anför följande.

Ärendet

I ärendet föreslås att Funktionshindersombudsmannen överförs från socialnämnden till kommunstyrelsen med stationering på stadsledningskontoret och Kansliet för mänskliga rättigheter och demokratiutveckling. Syftet är att stärka kommunstyrelsens och stadsledningskontorets kompetens och strategiska förmåga att genomföra de mål som berör demokrati och mänskliga rättigheter, så som de beskrivs i budget 2015. Även handläggansvaret för kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor överförs till stadsledningskontoret. Sekreterarskapet (kallelse, sammanträden och protokoll) fullgörs av stadsledningskontoret, KF/KS kansli. Därutöver föreslås att kommunstyrelsen får i uppdrag att uppdatera instruktionen för stadsledningskontoret.

Ansvaret för den information som Funktionshindersombudsmannen och rådet för funktionshinderfrågor producerar måste tydliggöras, inte minst beträffande utlämnande av allmän handling och var informationen finns att återsöka. Funktionshinderombudsmannen fortsätter att vara en egen arkivbildare oberoende av vilken förvaltning funktionen är placerad hos.

Arkivansvaret för kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor flyttas till kommunstyrelsen. Arkivbildningen bryts därmed och ansvaret för rådets tidigare handlingar ligger kvar hos socialnämnden.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till socialnämnden och kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor. Därtill har Synskadades Riksförbund i Stockholms Stad har inkommit med ett yttrande.

Socialnämnden anser att förslaget att stärka stadens strategiska arbete med funktionshinderfrågorna och inkludera FO-funktionen till stadens övergripande arbete med demokrati och mänskliga rättigheter är i linje med aktuell funktionshinderspolitik.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor är positiva till att funktionshindersombudsmannen blir en del av stadens arbete med demokrati och mänskliga rättigheter.

Synskadades Riksförbund Stockholms stad tillstryker förslaget i sin helhet och menar att staden därmed visar att funktionshinderspolitiken handlar om övergripande demokrati- och rättighetsfrågor snarare än om sociala frågor.

Mina synpunkter

Kommunstyrelsen fick i 2015 års budget i uppdrag att se över var funktionshindersombudsmannen ska placeras. För att öka kommunstyrelsens strategiska kompetens och förmåga föreslås att funktionshindersombudsmannen flyttas till kommunstyrelsen. Bedömningen är därigenom att det strategiska arbetet för att hävda funktionshindrades rättigheter kommer att förstärkas.

I övrigt vill jag betona vikten av att kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor får bra förutsättningar för sin verksamhet och att rådets handlägg- och kanslistöd säkerställs med anledning av den nya placeringen.

Bilagor

1. Instruktion för Stockholms stads Funktionshindersombudsman, FO
2. Instruktion för kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Särskilt uttalande gjordes av borgarråden Anna König Jerlmyr och Cecilia Brinck (båda M) och borgarrådet Lotta Edholm (FP) enligt följande.

Alliansen i Stockholms stad instämmer i behovet av att stärka stadens arbete vad gäller demokrati och mänskliga rättigheter. Vi anser därmed också att en flytt av funktionshindersombudsmannen till kommunstyrelsen är fullt rimlig.

Däremot ifrågasätter vi om det är till just kansliet för mänskliga rättigheter som funktionshindersombudsmannen ska flytta. Kansliet har fortfarande inte några riktlinjer för sitt arbete. Till det kommer att det råd för mänskliga rättigheter som vänstermajoriteten har för avsikt att tillsätta ännu inte har fått sina riktlinjer. Dessutom ska ju vänstermajoriteten även tillsätta ett ytterstads- och demokratiutskott.

Totalt är det tre olika funktioner som verkar ha samma eller mycket lika uppdrag som vänstermajoriteten har tillsatt eller ska tillsätta inom kort. Vi ifrågasätter effektiviteten i det arbetet. Därför hyser vi också farhågor om att funktionshindersombudsmannens arbete kommer fastna i en härva av byråkrati istället för att, vilket var syftet med flytten, bli mer effektivt.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Funktionen Funktionshindersombudsmannen överförs från socialnämnden till kommunstyrelsen i enlighet med utlåtandet.
2. Finansiering sker genom att totalt 1,0 mnkr förs över från socialnämnden till kommunstyrelsen m.m. Halvårseffekten beaktas i tertialrapport 1 och helårseffekten i budget 2016.
3. Handläggansvaret för kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor överförs från socialnämnden till kommunstyrelsen i samband med överföringen av Funktionshindersombudsmannen.

Kommunstyrelsen beslutar för egen del följande.

1. I Instruktionen för Funktionshindersombudsmannen (Dnr 115/2001) uppdateras och godkänns enligt bilaga 1 till utlåtandet.
2. Stadsdirektören får i uppdrag att uppdatera instruktionen för stadsledningskontoret (Kfs 2014:15) i enlighet med utlåtandet.
- 3.

Stockholm den

På kommunstyrelsens vägnar:
KARIN WANNGÅRD

Ulrika Gunnarsson

Remissammanställning

Ärendet

Kommunstyrelsen har i budget för 2015 fått i uppdrag att se över placeringen av Funktionshindersonbudsmanden ur ett kommunövergripande samordningsperspektiv. Stadsledningskontoret har genomfört uppdraget mot bakgrund av hur stadens strategiska arbete kring funktionshindersfrågor kan stärkas samt hur verksamhetsmässiga synergieffekter kan nås utifrån målen i budget 2015 angående arbetet med demokrati- och mänskliga rättighetsfrågor.

Kommunfullmäktige fattade i november 2000 (utl. 2000:234) beslut om inrättande av Stadens ombudsman för frågor om funktionshinder, Funktionshindersonbudsman. Funktionen underställdes kommunstyrelsen och har varit verksamhet sedan den 2 januari 2002. En instruktion för befattningen fastställdes av kommunstyrelsen den 28 mars 2001. Funktionen gavs en organisatorisk tillhörighet till stadsledningskontoret men med en lokalmässig placering på socialtjänstförvaltningen (numera socialförvaltningen).

Funktionshindersonbudsmanden gavs uppdraget att agera inom fyra huvudområden; omvärldsbevakning, uppföljning, samarbete/samverkan samt därutöver vara ett forum för människor med funktionshinder, deras anhöriga och organisationer.

En viktig utgångspunkt för funktionen är att arbeta med övergripande policyfrågor och principer men att inte gå in i enskilda ärenden.

I budget 2007 beslöts att funktionen flyttas organisatoriskt till socialtjänstnämnden. I samband med beslutet överfördes 1,0 mnkr från kommunfullmäktige mm till socialtjänstnämnden. Samtidigt flyttades administrationen av kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor till socialtjänstnämnden. I detta ärende föreslås att det administrativa ansvaret återförs till kommunstyrelsen.

Funktionen Funktionshindersonbudsmanden föreslås överföras till kommunstyrelsen med stationering vid stadsledningskontoret på Kansliet för mänskliga rättigheter och demokratiutveckling.

Instruktionen för Funktionshindersonbudsmanden (Dnr 115/2001) föreslås förändras i delar som rör samarbete med statliga myndighetsfunktioner som organiserats om. Kommunstyrelsen ska uppta instruktionen i den kommunala författningssamlingen (kfs) när instruktionen är fastställd. Den uppdaterade instruktionen framgår av bilaga 1 till utlåtandet.

För finansieringen kommer 1,0 mnkr föras över från socialnämndens budget till kommunstyrelsen m.m. Halvårseffekten kommer att beaktas i

tertialrapport 1 och helårseffekten i upprättandet av budget 2016. Om kommunfullmäktige beslutar i enlighet med tjänsteutlåtandets förslag ska de administrativa åtgärderna för en överföring av funktionen genomföras så snart beslutet är justerat.

Överförandet av ovan beskrivna funktion föranleder att instruktionen för stadsledningskontoret uppdateras. Därutöver har stadsledningskontoret sedan 2 mars 2015 en ny organisation. Stadsledningskontoret föreslår därför att stadsdirektören ges i uppdrag att utarbeta en ny instruktion för stadsledningskontoret så att bättre överensstämmelse med nuvarande organisation och inriktning erhålls.

Ansvaret för den information som Funktionshindersombudsmannen och rådet för funktionshindersfrågor producerar måste tydliggöras, inte minst beträffande utlämnande av allmän handling och var informationen finns att återsöka. Funktionshinderombudsmannen fortsätter att vara en egen arkivbildare oberoende av vilken förvaltning funktionen är placerad hos.

Arkivansvaret för kommunsstyrelsens råd för funktionshindersfrågor flyttas till kommunstyrelsen. Arkivbildningen bryts därmed och ansvaret för rådets tidigare handlingar ligger kvar hos socialnämnden.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 12 mars 2015 har i huvudsak följande lydelse.

2014 träffades en överenskommelse mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting om att stärka arbetet med mänskliga rättigheter på kommunal nivå. Överenskommelsen syftar till att stärka respekten för mänskliga rättigheter samt kunskapen om hur mänskliga rättigheter kan omsättas i praktiken inom den kommunala verksamheten.

SKL och regeringen genomför med anledning av överenskommelsen en treårig satsning för att stärka arbetet med mänskliga rättigheter, bland annat på kommunal nivå.

I Stockholms stads budget för 2015 beskrivs ökade insatser och ambitioner kring arbete med mänskliga rättigheter och demokratiutveckling. Nya funktioner, metoder och arbetssätt kommer att speglas och samordnas i ett nytt kansli för mänskliga rättigheter och demokratiutveckling. Det arbete som redan idag utförs inom området ska samlas tillsammans med nya funktioner i kansliet. Genom formeringen av kansliet möter också staden upp SKL:s och regeringens satsning på mänskliga rättigheter.

Stadsledningskontoret menar att det finns stora fördelar och synergier att samla funktioner som har ett tydligt samre med arbetet centralt i staden. Bedömningen är

att det strategiska arbetet för funktionsnedsatta kommer att förstärkas när funktionshindersombudsmannen placeras centralt i staden.

Funktionshindersombudsmannens funktion har också ett så tydligt anslag av mänskliga rättighetsfrågor att kansliets strategiska kompetens inom området kommer att stärkas.

Kansliets arbete kommer att ha bäring på flera av stadens mål såsom de beskrivs i budget 2015, särskilt:

- Stockholm är fritt från diskriminering.
- Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till mänskliga rättigheter.
- Stockholm är en tillgänglig stad för alla.
- Stockholm är en demokratisk stad där medborgare har inflytande.

Stadsledningskontoret föreslår kommunstyrelsen föreslå kommunfullmäktige att godkänna den organisatoriska flytten av Funktionshindersmannen från socialnämnden till kommunstyrelsen med inplacering på stadsledningskontoret.

Beredning

Ärendet har initierats av stadsledningskontoret och remitterats till socialnämnden och kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor. Därtill har Synskadades Riksförbund i Stockholms Stad har inkommit med ett yttrande.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 april 2015 följande.

1. Socialnämnden godkänner förvaltningens förslag till remissvar.
2. Socialnämnden lämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.

Särskilt uttalande gjordes av vice ordföranden Andrea Ström m.fl. (M) och Frida Johansson Metso m.fl. (FP) enligt följande.

Alliansen i Stockholms stad instämmer i behovet av att stärka kommunens arbete vad gäller demokrati och mänskliga rättigheter. Vi tycker därmed också att en flytt av Funktionshindersombudsmannen till stadsledningskontoret är fullt rimlig.

Däremot ifrågasätter vi om det är till just kansliet för mänskliga rättigheter som Funktionshindersombudsmannen ska flytta. Kansliet har fortfarande inte några riktlinjer för sitt arbete. Till det kommer att det råd för mänskliga rättigheter som majoriteten har för avsikt att tillsätta ännu inte har fått sina

riktlinjer, eftersom det förslag som hade lagts fram drogs in strax före ett kommunstyrelsemöte. Dessutom ska ju majoriteten även tillsätta ett ytterstads- och demokratiutskott.

Totalt är det tre olika funktioner som verkar ha samma eller mycket lika uppdrag som har majoriteten har tillsatt eller ska tillsätta inom kort. Vi ifrågasätter effektiviteten i det arbetet. Därför hyser vi också farhågor om att Funktionshindersonbudsmandens arbete kommer fastna i en härva av byråkrati istället för att bli mer effektivt, vilket ju är syftet med flytten.

Ersättaryttrande gjordes av Stina Bengtsson (C) och ersättaren Sofia Modigh (KD) enligt följande.

Vi ansluter oss till vice ordföranden Andrea Ström m.fl. (M) och ledamoten Frida Johansson Metso m.fl. (FP) särskilda uttalande.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 30 mars 2015 har i huvudsak följande lydelse.

FN-konventionen om rättigheten för personer med funktionsnedsättning gäller i Sverige från år 2009 och lyfter mänskliga rättigheter för den aktuella målgruppen.

De nationella målen och strategin för funktionshinderspolicen i Sverige 2011-2016 betonar att det funktionshinderspoliciska arbetet i Sverige ska utgå ifrån mänskliga rättigheter samt betonar att alla samhällssektorer har ett ansvar för att skapa ett tillgängligt samhälle. Diskrimineringslagen har skärpts från år 2015 gällande otillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Överenskommelse från år 2014 mellan regeringen och Sveriges Kommuner och Landsting handlar om att stärka arbetet med mänskliga rättigheter på kommunal nivå. Kansliet för mänskliga rättigheter och demokratiutveckling kommer att arbeta med flera av stadens mål såsom anges i budget 2015 och som har koppling till FO-funktionen.

Stockholms stad har ett styrdokument om stadens funktionshinderspoliciska mål i Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning 2011-2016. Programmets följer FN-konventionen och de nationella målen för funktionshinderspolicen.

FO har en kommunövergripande funktion i bevakning av funktionshinderaspekter inom stadens samtliga verksamhetsområden. FO lämnar årligen en rapport till kommunstyrelsen med redovisning av det funktionshinderspoliciska arbetet inom staden utifrån de mål som är fastställda av kommunfullmäktige.

FO anlitas som föreläsare och informatör i funktionshindersfrågor vid konferenser, utbildningar och studiebesök som ordnas både inom staden och av andra myndigheter och samarbetspartners.

FO har enligt instruktionen i uppgift att vara ett forum för personer med funktionsnedsättning och för deras anhöriga genom att ge råd och vägledning men utan att gå in i enskilda ärenden. Omfattande samarbetskontakter sker med brukarorganisationer. Tillkomsten av Kontaktcenter funktionsnedsättning år 2013 har gett stadens medborgare en ny informationskanal vilket har avlastat FO-funktionen.

Socialförvaltningen anser att förslaget att stärka stadens strategiska arbete med funktionshindersfrågorna och inkludera FO-funktionen till stadens övergripande arbete med demokrati och mänskliga rättigheter är i linje med aktuell funktionshinderspolitik. FO:s funktion har sedan år 2002 finansierats med ett årligt anslag på 1 mnkr vilket regleras i anslutning till överföringen.

Stockholms stads funktionshindersombudsman är en egen arkivbildare oberoende av vilken förvaltning funktionen är placerad hos. Bevarande- och gallringsbeslut för FO har beslutats av Arkivmyndigheten enligt 6 kap. 2 § arkivregler för Stockholms stad (Kfs 2007:26) efter Stadsledningskontorets gallringsframställan Gallringsbeslutet, SSA 2014:09, innehåller uppgifter om hur handlingar ska gallras eller bevaras enligt de gallringsfrister som anges för varje handlingstyp. Socialförvaltningen har utifrån gallringsbeslutet tagit fram hanteringsanvisningar för FO:s handlingar. Samtliga arkiverade handlingar förvaras för närvarande på socialförvaltningen och föreslås arkiveras centralt efter överflyttningen.

Förvaltningen anser det vara logiskt att även ansvaret för kommunstyrelsens råd för funktionshindersfrågor (FH-råd) flyttas till stadsledningskontoret. Socialförvaltningen har fortsatt ansvar för det för närvarande gemensamma FH-rådet mellan socialnämnden, äldrenämnden och överförmyndarnämnden.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor beslutade vid sitt sammanträde den 22 april 2015 följande.

1. Kommunstyrelsens funktionshinderråd godkänner förslaget till remiss.
2. Kommunstyrelsens funktionshinderråd lämnar utlåtandet till kommunstyrelsen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågors yttrande daterat den 22 april 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Ärendet rör både Funktionshindersombudsmannens (FO) placering, samt den organisatoriska tillhörigheten för Kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor (här också kallat funktionshinderrådet). Funktionshinderrådet har därtill inget att anmärka gällande den organisatoriska flytten och förslaget om rådets administrativa

tillhörighet. Det finns dessutom bra argument för att knyta funktionshindersrådet till kansliet för mänskliga rättigheter och demokratiutveckling. FN-konventionen om rättigheten för personer med funktionsnedsättning gäller i Sverige från år 2009 och lyfter mänskliga rättigheter för den aktuella målgruppen.

Vidare säger också de nationella målen och strategin för funktionshinderspolitiken i Sverige 2011-2016 att det funktionshinderspolitiska arbetet i Sverige ska utgå ifrån mänskliga rättigheter och betonar att alla samhällssektorer har ett ansvar för att skapa ett tillgängligt samhälle. Diskrimineringslagen har skärpts från år 2015 gällande otillgänglighet för personer med funktionsnedsättning.

Samtidigt är det viktigt att understryka behovet av ett fungerande handläggargrupp för kommunstyrelsens råd för funktionshinderfrågor.

Funktionshindersrådet saknade i början av år 2015 administrativt stöd vilket försenade och försvårade arbetet. Funktionshindersrådet ser nu med tillförsikt på att den här situationen utvecklas i rätt riktning och att tillräckliga resurser säkerställs för det fortsatta arbetet.

Det är i det här sammanhanget viktigt att påpeka att rollen som funktionshindersombudsmannen har, inte inkluderar att agera vare sig som handläggargrupp eller administrativt stöd för funktionshindersrådet. Även om det ska betonas att FO såklart är en tillgång för funktionshindersrådet, finns det också ett reellt behov av kanslistöd som följer med rådets placering i stadens organisation.

Tidigare har kompetens- och utvecklingspengar anslagits för funktionshinderråden i staden. I år saknar funktionshinderrådet resurser för den typen av arbete, och medel för verksamhet överlag. Funktionshinderrådet föreslår därför att i samband med beslutet om rådets placering också anslå medel för rådets verksamhet och kompetensutveckling, även om detta i sig kan anses ligga utanför ramen av medel för FO, så berör beslutet om rådets placering i så hög grad också rådets framtida verksamhet att det är lämpligt att också den här frågan hanteras.

Synskadades Riksförbund i Stockholms stad

Synskadades Riksförbund i Stockholms stads yttrande daterat den 30 april 2015 har i huvudsak följande lydelse.

Vi tillstyrker förslaget i sin helhet. Genom att inordna funktionen i kansliet för mänskliga rättigheter visar Stockholm att funktionshinderspolitiken handlar om stadsövergripande demokratiutveckling och mänskliga rättighetsfrågor, inte om sociala frågor. Personer med funktionsnedsättning är medborgare, inte patienter.

Vår förhoppning är att funktionshinderfrågorna får en mer framträdande roll i stadens strategiska beslut och rutiner.